AI in de financiële administratie

Wat kan, wat niet, en waar je begint

Een praktische handreiking voor ERP-omgevingen, met voorbeelden uit Oracle EBS

Paul de Boer
Training & Consultancy

pauldeboeronline.nl

Stand: november 2026

AI in de financiële administratie: wat kan, wat niet, en waar je begint

Paul de Boer · stand november 2026

Bijna elke organisatie vraagt zich op dit moment af wat AI kan betekenen voor de financiële administratie. Na ruim twintig jaar in Oracle EBS Finance, grotendeels bij de overheid, is mijn ervaring dat het antwoord zelden bij de technologie begint. Deze handreiking zet op een rij wat AI vandaag wel en niet kan, waar het in de praktijk meestal op stuk loopt, en hoe je het verstandig aanpakt.

Waar AI nu al goed in is

AI is sterk in lezen, vergelijken en voorstellen doen. In een ERP-omgeving betekent dat bijvoorbeeld:

- **Afwijkingen bij inkoopfacturen beoordelen.** In grotere organisaties is de inkooporder de basis en worden (XML-)facturen grotendeels automatisch aan de order gekoppeld. Waar dat niet lukt, bijvoorbeeld door prijs- of hoeveelheidsverschillen of deelleveringen, kan AI de oorzaak aanwijzen en een voorstel doen. Of de goederen daadwerkelijk en op tijd zijn geleverd, of de dienst ook echt is uitgevoerd, blijft een beoordeling van de mensen die daar zicht op hebben.
- **Afwijkingen signaleren**, zoals mogelijk dubbele facturen, ongebruikelijke bedragen of boekingen op accountcombinaties die bijna nooit gebruikt worden.
- **Voorstellen doen bij afstemming**: welke grootboek- of bankregels waarschijnlijk bij elkaar horen, ook als ze niet exact overeenkomen.
- **Kennis ontsluiten**: uitleggen wat een melding in een afsluitoverzicht betekent en wat de volgende stap is, op basis van de eigen handleidingen van de organisatie.
- **Beheerders ondersteunen** bij het schrijven van queries, rapportages, testscripts en documentatie.

In al deze gevallen doet AI een voorstel en beslist een medewerker. Dat is geen beperking maar een voorwaarde, zeker in een financiële omgeving.

Wat (nog) niet kan, of waar je moet oppassen

- **AI is niet foutloos**, en de fouten zien er vaak overtuigend uit. Een voorstel dat in 97% van de gevallen klopt, is alleen bruikbaar als iemand de overige 3% ziet.
- **Een taalmodel rekent niet betrouwbaar** met grote hoeveelheden cijfers. Optellen, aansluiten en combinaties zoeken hoort in het systeem of in een script, niet in een chatgesprek.
- **AI weet niets van uw organisatie**, tenzij het ergens beschreven staat. Daar zit, zoals hieronder blijkt, vaak het echte probleem.
- **Gevoelige gegevens** horen niet in gratis, publieke AI-tools. Gebruik zakelijke versies en maak vooraf afspraken met IT, informatiebeveiliging en de privacyfunctionaris.
- **De verantwoordelijkheid blijft bij de organisatie.** Een accountant wil kunnen zien wie wat heeft besloten. Audit trail en functiescheiding moeten dus intact blijven.

Het grootste struikelblok: niemand weet precies waarom

In veel organisaties is wel bekend wát er gebeurt, maar minder hoe het precies gebeurt, en vaak niet meer waarom ooit voor deze werkwijze is gekozen. Leidinggevenden sturen op het eindresultaat en kennen de inhoud van het werk niet in detail. Medewerkers voeren de stappen uit zoals ze die hebben geleerd, zonder zicht op mogelijke alternatieven. Actuele werkinstructies ontbreken vaak, of beschrijven niet meer hoe het in de praktijk gaat.

Daarnaast is de kennis vaak geconcentreerd bij één of twee ervaren medewerkers op wie het proces al jaren steunt. Zij weten waar correcties nodig zijn en grijpen zo nodig handmatig in, bijvoorbeeld

wanneer een interface niet goed verwerkt, steeds met het doel grotere problemen te voorkomen. Die ingrepen zijn zelden vastgelegd. Zo ontstaat een afhankelijkheid waar niemand bewust voor heeft gekozen, en die pas zichtbaar wordt wanneer een van deze medewerkers uitvalt of vertrekt.

Ook leidt een besluit op een andere afdeling regelmatig tot extra handwerk bij Finance. Twee voorbeelden uit Oracle EBS: nieuwe segmentwaarden die halverwege de periode worden aangemaakt, waardoor grootboekboekingen niet meer automatisch worden gematcht; en projecten of taken die al zijn afgesloten terwijl er nog uren moeten worden verantwoord, waarna de einddatum tijdelijk moet worden teruggezet, met de nodige risico's.

Bij de overheid komt daar nog iets bij. De nadruk ligt op een correct eindresultaat; of het proces beter of sneller kan, heeft minder prioriteit. Een verandering wordt daardoor eerder als risico gezien dan als kans. Gezien de verantwoordelijkheid die een overheidsorganisatie draagt, is dat goed te begrijpen.

Voor AI heeft dit twee gevolgen. Een proces dat niemand volledig kan uitleggen, laat zich niet aan AI overdragen. En een AI-initiatief dat wordt gepresenteerd als versnelling, roept al snel de vraag op wat er gebeurt als het misgaat. Ik zou AI daarom niet presenteren als versnelling, maar als middel om fouten eerder te signaleren en kennis vast te leggen, zodat het proces niet langer afhankelijk is van één of twee mensen.

Aanpak

1. **Breng in kaart wie wat doet, en waarom.** Per proces, samen met de medewerkers die het werk doen. Waar komt het werk vandaan, welke stappen zijn echt nodig, en welke zijn historisch gegroeid? Neem daarbij ook de handmatige correcties en ingrepen mee die nergens beschreven staan. AI kan hier al helpen, door aantekeningen uit te werken tot processtappen en conceptwerkinstructies die de medewerkers zelf controleren. Alleen deze stap levert vaak al veel op: actuele werkinstructies, en zicht op handelingen die kunnen vervallen.

2. **Kies één concreet knelpunt**, waar fouten of veel handwerk ontstaan. Geen algemeen AI-initiatief, maar bijvoorbeeld de afstemming van het grootboek of de afhandeling van facturen die niet automatisch aan een inkooporder gekoppeld kunnen worden.

3. **Test op gegevens van een afgesloten periode.** Wat had AI gevonden, wat had het gemist, en hoeveel onterechte meldingen gaf het? Zo is vooraf duidelijk wat het oplevert, zonder risico voor de lopende administratie.

4. **Maak afspraken vóór de invoering.** Wie beslist over een voorstel, hoe wordt dat vastgelegd, wat vindt de accountant ervan, en welke gegevens mogen waar naartoe? Breid pas daarna uit, stap voor stap.

Waar ik kan ondersteunen

In alle gevallen begin ik met het in kaart brengen van de werkzaamheden: wie doet wat, en waarom. Dat is de rode draad, ook als er uiteindelijk geen AI aan te pas komt.

Quickscan van de periodeafsluiting of een ander financieel proces: waar zit het handwerk, waar het risico, en welke kennis zit bij wie.

Workshop voor het financeteam of de beheerders: wat AI wel en niet kan, en hoe je het verantwoord gebruikt, met voorbeelden uit de eigen praktijk.

Begeleiding van een proef op de eigen gegevens, van keuze van het knelpunt tot evaluatie.

Second opinion bij AI-toepassingen, ook die van Oracle zelf: werkt dit voor ons proces, en welke controles zijn nodig?

Elke organisatie en elke ERP-omgeving is anders. Wilt u weten wat dit voor uw situatie betekent? Neem dan gerust contact op via pauldeboeronline.nl.